

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četr leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četr leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejeman za četr leta 3 gold. — Za oznanih se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvoli frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši

O Abendrothovej zadevi.

Onim voznikom iz Kranjskega, ki so podpisane pooblastili, da bi jim izterjal zastane zaslužke pri Abendrothu, naznana se, da so zdaj vsi računi z vozniki dokončani ter urejeni. Pokazalo se je, da dobi iz pavšalnega zneska 20.000 gl. vsak voznik nekaj več kot 38% svoje terjatve in da so zaupni možje dotično razdelitev pregledali ter se izrekli, da je poštena in pravična. Izplačevanja na dotične voznike vršila se bodo od 9. do 12. tega meseca v Cirknici, Postojni, Razdrtem, Šent Petru, Zagorji in v Bistrici.

Pridržujem si, v tem listu v kratkem objaviti detajlirani račun.

Adolf Obreza.

Kako odpraviti materijelno bedo mej narodom.

V „Slov. Narodu“ je nekdo priporočal skupni shod n. pr. v Ljubljani, pri katerem naj bi se to vprašanje razrešetarilo. Nikakor ne tajim, da je koristno, če se jedno smer imajoči domoljubi skupno posvetujejo o takov važnej zadevi; vendar bi bila utopija misliti na to, da bi se od kompetentne strani na skele tacega zbera oziralo; da se ta zadeva prav razjasni, ne zadostuje seja trajajoča 2 ali 3 ure ali tudi dva ali tri dni. Praktični može strokovnjaki pa njiamočno časa in prilike več dnij na drugem mestu muditi se ter poslušati različne nazore, vmes tudi neprejavljive dolge govore nezrelega teoretika. A če tudi predlog onega dopisnika ne bi mogel podpirati, znam mu vendar hvalo, da je slovensko občinstvo opozoril na skrajno silo in nadlogo našega naroda in prepričan sem, da mi bode tudi sam pritrdir, da ne bi bilo ugodno skli-

cati takšen shod in da je bolje, če se za zdaj trudimo, pridobivati udov kmetijskim podružnicam oziroma kmetijske družbi in če vsak v svojem delokrogu svojo dolžnost spoljuje t. j. pridno k sejam teh društev zahaja, svoje nazore razodeva in nad uporom druge mislečih svoje misli čisti.

Kar se tiče stvari same, pripisujejo se dostikrat razkosavanju zemljišč najhujši nasledki. To je istina, da pod jednacimi okoliščinami manjše zemljišče menj dohodka prinaša nego večje; a razkosavanje zemljišč je le nasledek ljudskega množenja in neugodnega položaja gospodarja nasproti poslom in narobe.

Clovek brani svojo eksistenco. Gospodar, ki pri večjem posestvu ne more več shajati zaradi preobilnih bremen, siljen je to breme si zlažšati ter prodaja njemu malo ali nobene koristi donašajoče kose. Kdor preudari, da mu bode tudi manjše zemljišče več neslo, nego služba, bode skušal si kaj nakupiti, če ne drugače, na upanje. Razkosavanje zemljišč je torej naraven razvitek obstoječih razmer.

To razkosavanje zemljišč je po Slovenskem uže preveč napredovalo in dvomljivo je, da bi zabranilna postava v tej zadevi kaj koristila.

Poleg teh malih kosov pa nahajaš velike graščinske parcele, katerih graščak zaradi pomanjkanja delavcev ne more obdelovati, a zaradi pomanjkanja zanesljivih zakupnikov tudi ne v zakup dajati.

Kaj sledi iz tega? Da se tam odvzame, kjer obilnost napredek zavira, se ve da po postavnej poti in proti odškodovanju, in da se to mejo one kmetovalce razdeli, ki imajo premalo zemljišča s tem pogojem, da odškodnino v letnih obrokih vratajo. Graščaki sami žele znebiti se preve-

like butare, a dostikrat so jim roke vezane bodisi po fideikomisih, bodisi po vknjiženih dolgovih. Vse te težave je treba po postavnej poti odpraviti. Država mora se poprijeti skrajnih sredstev, brez katerih se bedno stanje kmetovalcev nikdar ne bode zboljšalo.

Dr. Sk.

Iz kranjskega deželnega zbora.

XI. seja 20. oktobra 1881.

(Konec.)

Dr. Deu nasvetuje v imenu opravnega odseka postavo, velj.vno za vojvodstvo Kranjsko, s katero se razglasé določila gledé stavb v okrožji podeljenih jamskih polj. S privolitvijo deželnega zbora Mojega vojvodstva Kranjskega, se mi vzvidi zauzati tako-le: §. 1. Stavbno-obražnitska obravnavava gledé stavb v okrožji podeljenih jamskih polj pristoji političnej okrajnej oblastniji, v mestih z lastnimi statuti pa občinske oblastniji, katera izvrševa politično uradovanje. Politična okrajna oblastnija more izvrševanje komisijskih preiskav izročiti tudi občinske oblastniji. Ako se v teku od občinske oblastnije pričete stavbine obravnavave počaže, da gre za stavbo v okrožji podeljenih jamskih polj, gledé katere pristoji po tej postavi uradna obravnavava političnej okrajnej oblastniji, ima občinska oblastnija to zadevo takoj njej odstopiti. §. 2. K lokalnej komisiji, ki se ima vršiti po §. 9. stavbenega reda dné 25. oktobra l. 1875., dež. zak. št. 26, je povabiti po službenem potu mejaš, ki ima pravico do rudarjenja, in ako se počaže potreba, tudi jeden ali dva rudarska zvedenca; ako pa gre za stavbe nad jamskimi polji, katera se uže odkrivajo ali odkopavajo, je poklicati tudi zastopnik (poslanec) okrožnega rudarskega urada. Politična okrajna oblastnija ima pravico ukreniti, da se ti pokličejo, ako

Listek.

Faust.

(Spisal Ivan Turgenjev, preložil M. Málövrah.)

Entbehren sollst du, sollst entbehren.

Faust, I. Theil.

(Dalje.)

Sedmo pismo.

(Isti istemu.)

M . . . , 22. avgusta 1850.

Minilo je uže deset dnij, odkar Ti nijsem pisal . . . Ah, mili mi prijatelj, ne morem Ti nadalje tajiti, nego reči mi je, kako mi je pris. Jaz ljubim Vero . . . Misliš si moreš, kako težko mi je to besedo zapisati. Nijsem ni mladenič ni deček, da bi sebe in druge varati mogel. Vse mi je jasno. Vem, da sem štirideset let star, da je Vera drugemu žena

in da ljubi svojega moža. Dobro znam, da mi bode ta nesrečna ljubezen mnogo tajnih težkih ur prouzočila ter v meni vse življenje umorila. Vse to vem, se ničesar ne nadejam in si ničesar ne želim, a vkljub temu ne najdem miru.

Mesec dnij je uže tega, kar sem opazil, da mi nagnenje k Veri vedno raste. To me je vznemirilo in ob jednem razveselilo . . . Sem li misliti mogel, da me popade strast, katera kot mladost preide in se nikdar več ne povrne. Toda — kaj sem rekel! Tako nijsem nikdar ljubil, ne nikdar! Manon Lesko, Fretilion bili so mi nekdaj uzori. Takšni uzori brzo preidó. Zdaj še le znam, kaj znači: ljubiti žensko stvar. Gotovo, da se stidim tako govoriti, ali siloma se nič ne opravi. Res, mraz me stresa . . . Ljubezen je sebična, toda človeku v mojih letih se to odpustiti ne more. Kadar smo uže štiri-

deseto leto dosegli, nij nam več na svobodo dano, živeti za sebe same. V teh letih koristni moramo biti drugim ljudem, moramo imeti svoj cilj in svojo zadačo, ter izvrševati svojo dolžnost.

Tudi jaz sem se z ozbiljnimi stvarmi pečati začel, toda dobre namere raznesel je veterko plevel. Zdaj se spominam, kar sem Ti v prvem listu pisal. Tedaj sem omenil, da nekaj pogrešam, česar še nikdar dozdaj . . . in glej, kako brzo poučila me je izkušnja tudi o tem.

Evo me, tu stojim in gledam brez mislj v bodočnost, ki mi jo zakriva gosta preproga. Srce mi je težko in tožno. Pred drugimi ljudmi, a tudi pred seboj samim vém, da budem videzno miren in da se ne budem obnašal ko dete, toda v globini duše grize me črv noč in dan.

Kako se bode to končalo?

e treba, tudi v drugih slučajih. §. 3. Pri reševanji prešenj za privolitev stavbe imajo politične oblastnije postopati dogovorno z rudarskimi oblastnjami. Pritožbe gredo v smislu §. 92, št. 3, stavbnega reda za Kranjsko dne 25. oktobra l. 1875., dež. zak. št. 26, na c. kr. deželno vlado. §. 4. Ministroma notranjih zadev in poljedelstva je naročeno, to postavo izvršiti.

Postava se odobri brez ugovora tudi v tretjem branji.

Poslanec vitez Garibaldi poroča v imenu upravnega odseka o raznih prošnjah občin, da se jim dovolijo naklade za razne občinske potrebe.

Dovoli se 38 občinam in okrajinom cestnim odborom, da pobirajo priklade celo do 82 %.

Upravni odsek nasvetuje, naj bi se dovolilo okrajnemu cestnemu odboru v Škofje Loka 1000 gld. kot posojilo.

Poslanec Detela podpira ta predlog, posebno z ozirom na to, ker je Škofjeloški okraj prvič stopil s prošnjo pred deželnim zborom.

Poslanec Dežman pa temu nasvetu ugovarja in nasvetuje, naj se prošnja izroči še finančnemu odseku, čemur pritrde somišljeniki Dežmanovi.

Dr. pl. Schrey izroči interpelacijo do deželnega predsednika, da njih vladni časnik „Laib. Zeitung“ pravilno uredovan, posebno da donaša poročila iz deželnega zabora popolnem tendencijozna, resnici ne ugajajoča in nalašč pokvarjena, razen tega, da se je vladni list zakrivil tativne duševnega blaga, ker je, preden je bilo razdeljeno v deželnem zboru, neko odsekovo poročilo ponatisnil. Ko se je interpelacija prebrala, nastalo je mnogo smeja mej narodnimi poslanci in občinstvom.

V deputacijo, katera se ima o priliki svečanosti 600 letnice pod vodstvom deželnega glavarja kranjskega na najvišji dvor odposlati, izvolita se poslanca baron Apfalttern in dr. Polukar.

Potem se seja sklene.

Politični razgled.

Notranje dežete.

V Ljubljani 31. oktobra.

Nemški listi prinašajo vest, da bode grof **Andrássy** imenovan ministrom za vnanje zadeve. „N. Fr. Pr.“ namreč piše: „Kakor čujemo, je imenovanje grofa Andrássya ministrom za vnanje zadeve sklenena stvar; če ne bode naznanjeno uže v jednej prihodnjih številk „Wien Ztg.“, počakalo se bode z uradnim razglasom do konca zasedanj delegacij.“ Ali se bode uresničila ta vest, ali ne, ne vemo.

Socijalisti jeli so tudi v **Pragi** razgrajati. Zaprli so 14 odličnih socijalistov.

Tuga in nemir sta me napadala, ako sem bil od Vere oddaljen, a ko sem do nje prišel, sem se na mah umiril . . . Ali zdaj sem tudi v njenem društvu nemiren, in tega se bojim.

Oj, prijatelj moj, kako težko déne svojih solz sramovati se in jih skrivati. Samo mladost smé plakati, samo njej pristoje solze . . .

Tega pisma ne morem prečitati.

Odrhalo se mi je tako rekoč od sreka kakor vzdih, a jaz mu nijmam ni kaj dodati, ni kaj nadaljevati . . . Samo časa mi daj. Postal budem trezen in govoril Ti budem, kakor pristoji človeku v mojih letih; ali zdaj hotel bi na tvoja prsa glavo nasloniti, in . . .

E, Mefistofele, niti ti mi ne moreš pomagati! Samemu sebi sem si dopovedoval, da se mi bodo za letom dnij, morda uže za pol letom dosadile in smešne zdele vse te ljubavne bo-

Vnanje države.

Italijanski kralj Umberto se je vrnil s svojo soprogo kraljico Margerito zopet domov. Kakor se poroča, ne misli Umberto iti v Berlin. „Köln. Ztg.“ se piše iz Berolina, da je Umberto vprašal, ali naj bi prišel v Berlin, a da se mu je odsvetovalo, ker bi baje to moglo žaliti Francijo, knez Bismarck pa da se ogiblje vsega, kar bi Franciji ne ugajalo.

Srbki minister za vnanje zadeve, Pirotčanac, izdal je na zastopnike v inozemstvu okražnico, v katerej navaja uzroke, ki so storili modifikacijo v srbskem kabinetu potrebno. Na dalje pravi, da je vlada se odločila, da v notranjosti in vnanju politiki nadaljuje zdajno politiko, da se na jednej strani konstitucionalizem utrdi in da se dežela prosto razvija in Srbija zadobi veljavno v inozemstvu.

V **Nemčiji** se vrše volitve v državnem zboru. Kolikor je zdaj znanega, razvida se, da bude srednja stranka izgubila mnogo sedežev, namreč prostokonservativci in liberalci.

Irski podkralj, Karol Cowper misli od ložišča krona. Gladstone pa ga je baje prosil, naj ostane še nekaj časa na tem mestu, dokler se ne poleže razburjenost. Irci, ki so radi upora zaprti, skušajo celo v ječi se shajati in sklepati rezolucije proti vladni angleški.

O položaji v **Egiptu** pišejo nekateri listi, da je navzlic zdanju miru se vendar vedno treba batiti, da nastanejo neredi.

Dopisi.

Iz Ptuja [Izv. dop.] (Sednica okrajskega zastopa.) Meseca septembra 27. dan bivša nemškutarska stranka v manjini pobrala je šila in kopita ter zapustila dvorano; nas Slovencev bilo je samo 19, a 21 jih je treba bilo za veljavno sklepavnost, morali smo torej tudi mi iti. Na razpravljanje predmetov onda stavljenih na dnevni red oklical se je seja na včerašnji dan 27. oktobra. Navzočnih je bilo 20 našincev in 17 zastopnikov, kateri so po ovrženi volitvi grofa Wurmbranda spet spreminali in ostali smo samo narodnjaki v dovoljnem številu za daljne razpravljanje in veljavno sklepanje; zakon namreč veleva, da drugekrat zadostuje polovica vseh zastopnikov, da morejo veljavno zborovati in sklepati. Na dnevnem redu bil je najvažnejši predmet, kar jih je razpravljal zdanji okrajski zastop, — volitev pet zastopnikov v krajni šolski svet, kateri je dosle bil v nemškutarski oblasti in zato tolike nepravilnosti v učilništvu in smrdljivo nemškutarenje v narodnih učilnicah. Ne hoteči svoje sramote in propada svedoki biti rajši so jo pred volitvijo pobrisali. Novi okrajski šolski svetovalci od okrajnega zastopa voljeni so: g. dr. Gregorič, Koser, posestnik pri sv. Lovrenci v Slovenskih goricah, dr. Ploj, prof. Žitek in župnik Raič. Po takem dobi okrajski šolski svet na bodočib 6 let nam prijaznejše lice, na kar je ptujski okraj uže jako

lesti, vsi ti izlivci srca . . . Toda Mefistofeles je bolan, a bodalo njegovih spominov se je skrhalo. Z Bogom!

Tvoj

P. B.

Osmo pismo.

(Isti istemu.)

M . . . , 8. septembra 1850.

Dragi prijatelj!

Poslednje moje pismo sprejel si jako srčno. Ti dobro veš, da sem bil vedno naklonjen malo pretiravati, kadar sem o svojih čustvih govoril. To se nehotoma zgodi. Jaz sem nekoliko ženske narave. Za sedaj mi je priznati, da se te slabosti nijsem mogel do tega trenutka znebiti. Umiri se torej.

Nečem tajiti, da mije Vera srce pretresla, ali v

nepotrpljivo čakal. Okrajno šolsko svetovalstvo bode tako sestavljeno: Predsednik c. kr. okrajni glavar pl. Premerstein, znan po „Slov. Narodu“ kot takov, ki njih mogel dozvoliti tabora; ki je prvomestniku krajnega šolskega sveta sv. Barbara v Holozah posilno dostavil nemški dopis okrajskega šolskega sveta in globo 1 gld. 68 kr. platiti ukazal . . . ; kateket, dosle velečastni g. Trstenjak J., župnik pri sv. Marjeti niže Ptuja; g. Robič, učitelj v Ptiji, izvoljen od učiteljskega društva; g. Ranner, znani nemškutarski okrajni nadzornik, kateri je iz neke šolske knjižnice uplenil knjizico: Slovenci, kaj hočemo? in pet navedenih izvoljencev od okrajnega zastopa.

Zdanji okrajni zastop ptujski je dve veliki nalogi rešil, namreč ustanovil okrajsko hramilnico, čije potrjena pravila vsak hip pričakujemo od veleslavnega c. kr. namestništva za Štajarsko in preinačil v narodnem smislu okrajski šolski svet in s tem si lice osvetljil pred svojimi volilci.

Iz borovniške okolice [Izviren dopis.] Včeraj 26. oktobra dopoludne peljajo se iz Borovnice v Preser, sem se zelo čudil, da cestni odbor tako malo skrbi za varnost potujočih na cesti mej Borovnico in Bregom in posebno v sredi pota v Logu, kjer Borovniščica, ako le jedno noč dežuje, izstopi iz svojih mej in pride na cesto: cesta je na tem mestu uže navadno slaba; na jednej strani je Borovnišča, na drugej graben in kadar kaina voda priteče, se ne vidi cesta iz vode! Lansko leto je ravno na tej poti utonil hlapec in 2 konja in se zdaj ne odpre slavní cestni odbor očij; ali bi toliko stala čista priprosta ograja? da bi vsaj človek vedel po cesti načrnost plavati! Naj blagovoli cestni odbor na omenjene poti kaj ukreniti in kmalu!

S slovenskega Štajarja [Izviren dopis.] Srečen, presrečen je Sloven, vsak njemu sosedni narod se trudi na višjo in višjo stopinjo omike privesti ga. Nenasitni Nemec mu usiljuje v šolo in urad svojo jedinozveličavno nemščino, oholi Oger svojo robato magiarščino in vročekrvni Italijan svojo italijanščino; vsi skrbijo zanj, vsi ga hočejo učiti, se ve da ne njemu, ampak sebi na korist.

Pustimo mi druge in oglejmo si mi Slovenci naše nam dobro hoteče Nemce. Kako se trudijo za našo nam milo mladež, da se kolikor najmenj v svojem materinem jeziku in kolikor največ v nemščini poučuje. Šolski nadzorniki obiskujejo šole. Glavni predmet, na katerega se ozirajo, je nemščina. Ko sem še učiteljeval, dobila je naša šola opazko nadzornika: „Die deutsche sprache, als die zweite landessprache, blieb hinter

tem nij, na novo te zagotavljam, nič izvenrednega. Pišeš mi, da si ukrenil me obiskati. Ne stori tega. Bila bi prava bedarija, da bi nad tisoč vrst dolg pot hodil in to brezuspešno. Ali jaz se Ti zahvaljujem od srca za ta novi dokaz Tvojega prijateljstva, in budi preverjen, da Ti ga nikdar ne pozabim. Tudi za tega delj ne hodi semkaj, ker jaz sam nameravam v Petrograd priti. Sedeč poleg Tebe na zofi, povedal Ti budem mnogokaj. Zdaj ne morem. Da zamenim, brzo bi se zaplet in Bog vše kaj beseši. Pred svojim odhodom od tukaj Ti še pišem. Za zdaj torej z Bogom. Ako Bog dá, se na skoro vidiva. Dotlej bodi zdrav in vesel in naj Te ne vznemirja preveč osoda

Tvojega vernega, udanega

P. B.

(Dalje prih.)

den bescheidensten anforderungen dennoch zurück". Nemškim Štajarcem je slovenski jezik drugi deželni jezik, kakor nam nemški in mi bi vas vprašali „warum wird dort die slovenische sprache als die zweite landessprache in der schule gar nicht geübt?“ — O jednakopravnost, kje si ti!

Mesto Gradec je odločeno štajarskim učiteljem za izpite zrelosti. Tudi jaz sem romal tja, pisaril in izgotavljal vprašanja tri cele dni v nemščini iz vseh predmetih — o slovenščini nij bilo ne duha ne sluba, še le četrtega pol dneva bilo je slovenskim učiteljem za izpit odločeno in kakšen je bil ta izpit? Občna vprašanja, iz katerih so gospodje razsoditi zamogli, je li kandidat slovenskega pravopisa učen ali ne; ustmena skušnja pa se je vrnila o stavku in njega delih — in izpit iz slovenščine bil je gotov. Po ustnej skušnji vrnila se je praktična. Slovenski učitelj, kateri je v šoli se le v slovenščini vadił, moral je z nemškim kolegom tekmovati. So li to zdrava pedagogična načela? Pod takimi pogoji bodo slovenski učitelji res trnjevo pot in uboga slovenska mladež tare si z nemščino glavo in trati šolski čas v škodo svojega materinega jezika.

Domače stvari.

— (Obisk pokopališča) bil je, kakor vsako leto, tudi letos v dan vseh svetnikov prav mnogobrojen. Gomile okinčane so bile po starej navadi, brez posebnega vkusa. Vokusno opravljena je bila gomila Josipa Jurčiča in ona nemške rodovine Bambergove. Josip Jurčičev spomenik vzbujal je občno pozornost; obilo trakov in vencev pa je pričevalo, da nam je vsem še prav živo v zavesti nepopisljiva izguba ge nijalnega tega našega literata. Na gomilo položili so vence: Zagrebški Slovenci („svojemu ljubljencu“), Ljubljanske Slovenke, „Ljubljanski Zvon“ in graški „Triglav“ itd. Neprijetno dé človeku tista neizmerna množica nemških napisov po grobnih spomenikih. Če vidimo, da mora rodoljub slovenski V. C. Zupan počivati pod nemškim napisom, tako zatisnemo jedno ali tudi obe očesi, ker razmere poznamo. Ako pa čitamo: hier ruht Josef Blasnik, geb. und gest. etc., potem odpremo svoje oči na široko ter obžalujemo, da je na svetu mogoča tako goropadna breztaktnost. Srd nad nemško-novičarskim grobom preobdal nas je tako, da smo le malo užili krasnega petja, s katerim se je obhajal spomin umrlim Sokolom pred znano piramido.

— (Dr. Lavričeva gomila) je tako se nam piše iz Gorice — tudi letos, kakor vsako leto na vseh svetih in dušdan vokusno okinčana bila. Na kamenitem spomeniku visi velik lovrorov venec z dolgimi trakovi v narodnih barvah. Ti trakovi izvajajo posebno radovednost ljudstva. In vse to uže od leta 1876. opravlja „jedina zvesta duša“, kakor je „Edinost“ poročala, in ta je vrlj naš Tone Ferfila, rodom Kranjec. Goriški Slovenci so v resnici Lavriča pozabili in širi se sleherni dan mlačnost v narodnem oziru tako, da zdaj vsakdo priznavati mora: Lavriča nij več, da bi jih zopet vzbudil!

— (Svoje dopisnike) še jedenkrat prosimo potrpljenja. Pri najboljšej volji ne moremo objaviti več dopisov, kakor smo jih do zdaj v posameznih številkah objavili.

— († Viktor Eržen), stud. juris, rodoljuben mladenič, v kojem smo gojili najboljše

upe, umrl je dné 31. oktobra 1881 pri svojih stariših v Ljubljani. Včeraj položili so ga v prerani grob. Naj mu je blag spomin!

— („Ljubljanskega Zvona“) zvezek jednjasti prinaša naslednjo vsebino: X: Pozabljenim, pesen: — Jos. Jurčič in Janko Kersnik: Rokovnjači, historičen roman (Dalje). — Dr. H. Dolenc: Spomini o cirkniškem jezeru, VII. — Anton Koder: Stari Grivar. — J. Jesenko: Zemeljski potresi (Dalje). — Sekáč: Nje zadnje želje, pesen. — S. Bric: Pri Soči, pesen. — Iv. Šubic: Na meseci (Dalje). — S. Rutar: Slovenske pripovedi o jezerih. — Dr. J. Mencinger: Mešana gospôda (Konec). — Fr. Levstik: Zgodovina slovenskega slovstva (Dalje). — I. Hribar: Novejša češka literatura (Dalje). — Slovenski glasnik.

— (Spet nov napredn.) Gospod prof. Ivan Franke v Kranji je v benečanskem zlogu iz 16. stoletja narisal in g. bukvovez Janez Bonač (v Ljubljani na Poljanah 10) po Franketovem načrtu na Dunaji narediti dal krasne platnene in obilo pozlačene platnice za „Ljubljanskega Zvona“. I tečaj, katere se bodo uže meseca novembra dobivale po 85 kr., s pošto franko po 95 kr. pri g. Bonači, kateremu pri tem njegovem podjetju želimo najboljši uspeh. „Ljubljanski Zvon“ bode prvi slovenski list, ki se je vzpel do tega pri večjih narodih uže udomačenega napredka!

— (Profesorški izpit) sta bivši teden na dunajskem vseučilišči dalje napravila vrla Slovence g. Ivan Šubic iz naravoslovja in g. Matej Tonejec, mestni učitelj na Dunaji, iz matematike in fizike.

— (Slovenščina na pošti.) Nek poštar na Kranjskem je imel navado, da je pri vseh poštnih pošiljtvah s slovenskimi naslovi oddajal samo nemške vložne in izročilne liste. Nekomu se je to početje dozdevalo preveč čudno in obrnil se je k c. kr. poštnemu vodstvu, ki mu je kmalu odgovorilo naslednje: Z. 11.157 25. Okt. 1881. Über die Eingabe vom 15. d. M. wird Ihnen höflich erwidert, dass der dortige k. k. Postexpedient den strengen Auftrag erhielt, an Parteien, welche Postsendungen mit Adressen in slovenischer Sprache aufgeben oder erhalten, stets auch die Auf- oder Abgabsrecepisse mit dem Texte in slovenischer Sprache auszuholen. Iz tega je razvidno, da poštarji na Kranjskem morajo, ako se tudi ne zahteva, pri poštnih pošiljtvah s slovenskim naslovom rabiti le slovenske recepise. Ta nauk utegne koristiti mar sikeremu nemškutarskemu poštarju.

—n.

— (Iz Logatca) se nam piše: Pokojnemu, prerano umrlemu rodoljubu A. Zabrednu postavl se je te dni na mirovoru v Dolenjem Logatci primeren spomenik s sledečim napisom:

Avgust Zabred,
uradnik na južnej železnici,
roj. 10. avgusta 1845 — umrl 28. maja 1880.

Uzornemu rodoljubu,

Skrbnemu očetu,

Zvestemu prijatelju

v

buděč spomin

1881.

Spomenik je izdelal vrlj domači umeteljnik g. V. Čamnik kaj lepo in po ceni. — Vsem, ki so kaj v njega napravo pripomogli, presrečna hvala!

— (Čuti v napevih) dobivajo se razen v „Narodnej tiskarni“, kakor se je zad-

njič na tem mestu poročalo, za 1 gld. pr Ivanu Resmanu na Rakeku. Najhitreje in najbolj priležno naročajo se z nakaznico za 1 gl. 5 kr. O dveh napevih v „Čutih“, o „Oblačku“ in „Popotnej pesni“, je slovenski svet častno uže izreklo svojo kritiko, kajti povsodi sta se ljubko sprejeli kot stari znanki. — Čisti donesek „Čutov“ namenjen je notranjskej matici za „Jurčičeve ustanove“. Posezite torej hitro in obilno po jako ličnej knjižici, da naraste matica do tisoč! Hej, čitalnice slovenske, druga naša društva in pevci domači kje ste, kje!? Ali hočejo v obče naša narodna društva i dalje živeti samo na mrtvej steni — na pravilih? Probudite se ter budite, kakor vam je naloga in dolžnost s petjem v prvej vrsti — mlačne in nezavedne sorojake!

— (Zahvala!) Pozao sicer, a toliko topnej izreka podpisani odbor presrčno zahvalo vsem, ki so pripomogli, da je tudi Ložka dolina priložila spodoben donesek blagonosnej „Jurčičeve ustanovi.“ Pred vsem hvalo tistim dobroutnikom, ki so vstopnino visoko preplačali, osobito milost gospodu knezu Schönburg-Waldenburgu; vsem, ki so nam pripomogli napraviti šaljivo loterijo, in slednjič gg: sodelavcem in posebno gospicama Mariji in Gabrijeli Pečetovima in blagoglasnim Cirkniškim gg. pevcom. Sploh hvalo in slavo vsem, ki so nas oni večer počastili in tako z druženimi močmi pripomogli, da je za omenjeni blagi namen 46 gld. 59 kr. čistega dobitka ostalo, ki se bode po posvetovanji z slav. odborom Logaškega pravnika izročil svojemu namenu.

Čitalnični odbor v Starem trgu poleg Loža.

— (Zahvala) Gospod Anton Starč, grajščak in krajni šolski nadzornik v Mengši, daroval je tukajšnjem šolskem knjižnici mnogo znanstvenih in poučljivih knjig velike vrednosti, za kar podpisani imenovanemu gospodu dobroutniku in vrlemu šolskemu prijatelju izreka najtoplejšo zahvalo. Mengš dne 28. oktobra 1881.

Anton Javoršek,
vodja.

Čuti v napevih.

Uglasbil Josip Kocijančič.

Tako slove ravnokar izdano glasbeno delo, katero sta tiskala v Ljubljani Klein in Kovač, ter je posvečeno gospodu Ignaciju Gruntarju, beležniku v Logatci. Iztis, ki se dobiva v „Narodnej tiskarni“, stane 1 gld., ter obseza te pesni: 1. Slovo, besede Stritarjeve, poluzbor; 2. Majnik, besede Stritarjeve, zbor; 3. Spoved, besede Stritarjeve, zbor. 4. Vabilo, besede Simon Jenkove, zbor; 5. Lahko noč, besede Franc Malavašičeve, poluzbor; 6. Njega nij, (besede so menda S. Gregorčičeve), zbor; 7. Oblačku, besede Stritarjeve, zbor, bariton-solo in dvospev; 8. Popotna pesen, besede Stritarjeve, zbor in bariton solo.

Zares, čuti v napevih so te pesnice, kajti „pesnikova misel se ko bliščeče jedro plastično in h kratu pregnantno poslušalcu razkriva“, kakor je prav rekel o teh napevih Avgust Leban, kateremu jih je bil v presojo poslat pred tremi leti g. Gruntar. Kocijančič se je znal uglobiti v duh pesni, ter nam je z glasbo vrlo srečno izrazil pesnikova čutila, pesnikovo misel. Kot vnet nabiratelj narodnih pesni poznal je Kocijančič bolj kakor kdo drug narodni duh in ta veje, iz vseh njegovih skladb, kar pesnim posebno vrednost daje. Kako krasna, narodnega duha polna je njegova

pesen „Vabilo“. Koga ne bi ganil Kocijančičev glasbeni izraz tem vrsticam?

Zvezde pa zlate
Pridejo v svate,
Nič se nikar ne boj,
Pojdi, le pojdi z menoj! (Konec prih.)

Razne vesti.

* (Cena nemško-avstrijskej himni.) „Dt. Ztg.“ je razpisala nagrade 100 dukatov za najlepšo in najboljšo nemško-avstrijsko (!) himno. Natačaj je razpisani do 1. januvarja 1882.

* (Slep Othelo.) Pred blizu osmimi leti zaročila sta se v londovskem zavodu za slepe pod pokroviteljstvom kraljice dva slepo-rojena. Blagosrčne gospe zložile so mal kapital in zaročenca sta dobra živila in čez leto dni je Bog blagoslovil njihin zakon z jednim otrokom, ki pa nij bil slep. V zadnjem času opazil je slepi mož, da ob steni njega stanovanja posluša mlad jurist, kadar je slepa žena pevala. Tako je zaukazal slepi mož, naj žena nikdar več ne poje, a ta se nij brigala za to prepoved. V 17. dan t. m. vstal je slepec zgodaj zjutraj, tapal k omari, vzel iz nje nož, bližal se postelji, kjer je ležala žena in jej prerezal vrat. Potem pa je bežal na ulico in vpil,

da se je njegova žena ravnokar usmrtila. Tako je prihitela policija in malo dete je jokaj pripovedovalo, da je videlo, ko je šel oče po nož in potem materi vrat prerezal, da je glasno zavpila. Mož je začetkom tajil, potem pa je zavpil: „Kdo mi more kaj, jaz sem slep.“

Verižice za ure.

Dunajska specijaliteta!

z desetletnim pismenim poroštvo.

Frou-frou urne verižice z jako finim medaljonom, ki se dà odpreti, pozlačenim, gld. 4.
Moje verižice za ure iz zlata imitacije, najfinejši double, pozlačene, nadomestijo in prekosé gledé lepote in elegance zlate verižice!

Najlepše darilo!
Originalna dunajska oklepna verižica, tako prljubljena, reprezentuoča 100 gld., le gld. 3.
Verižica za ženske ure s kvasto, tako elegantna in moderna, bujno lepa gld. 3.50.
Zlatovaljčaste verižice s 14 karat. zlatom plitrane, á gld. 4, 5, 6 in gld. 8, in 10letno pismeno poroštvo, da verižica ne očri.

Proti gotovej uplačitvi ali povzetju pošilja

M. Munk, Dunaj.

Stadt, nur Wolzeile Nr. 35, neben der Ecktrafik. (599—2)

Pred ponarejenimi svarim!

Zahvala.

Moj pokojni soprog Viljem Metz zavaroval je pred petimi leti pri društvu „**GRESHAM**“ s šestimi tisoči svoje življenje. Društvo izplačalo mi je točno denes gorno svoto po generalnem zastopniku v Ljubljani gospodu **Gvidu Zesohku**. Objavljaljajoča svojo zahvalo, gorko priporočam vsakemu, naj se zavaruje pri tem društvu; jaz sem izpoznala veliko njega vrednost.

V Mariboru, dné 26. oktobra 1881.

(623)

Lina Metz.

Naložilne in spekulacijske kupčije

v vseh kombinacijah se po prijazno **rečnih in diskretno po originalnih kurzih** oskrbe po **bančnej hiši** administracije „Leithe“ (Halmai), Dunaj, Schottenring 15. (620—2)

Dunajska borza 2. septembra.	
Entni drž. dolg v bankovcih	76 gld. 65
Entni drž. dobg v srebru	77 n. 60
Zlata renta	93 n.
1860 drž. posojilo	132 50
Akcije narodne banke	828
Kreditne akcije	118
Lond. Napol.	366 50
C. kr. cekini	59
Družne maki	36 1/4
	kt.

Umrl so:

23. oktobra: Miha Kuhaar, delavec, zdaj kaznenec, 53 let, ulice na grad št. 12, za jetiko — Marija Vrhovnik, branjevčeva hči, 2 leti, Pred skofijo ss. 18, za brončino.

24. oktobra: Ana Krust, metna uboga 44 let, Karlovška cesta št. 7 za jetiko.

Bergerjevo medicinično mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnjaki, rabi se v največ evropskih državah sè sijajnim vsphem zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroščen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — Bergerjevo mjilo iz smole ima 40% koncentr. smole iz lesa ter se stvarno od vsega drugačega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se prekanjenju izognе, zahteve naj se odločno Bergerjevo mjilo iz smole ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot milejše mjilo od smole za odstranjenje vseh nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično mjilo za umivanje in kopanje pri vsakdanje rabi služi

Bergerjevo glicerin-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogu ima lekar **G. HELL v OPAVI**.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo: V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevji J. Braune. V Krškem J. Bonemer. V Idriji J. Warto. V Kranji K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečny. (22—20)

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam ob pretužnej priliki smrti našega sina, oziroma brata, svaka

Tončka

svoje sočutje objavili; prečestitej duhovščini in vsem, ki so ga tako mnogoštevilno spremili do domile ter darovateljem krasnih venčev izreka s tem najtoplejšo hvalo

(621) Potočinova rodbina.

Na Zidanem mostu, dné 1. nov. 1881.

Umetne (595—4)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem amerikanskem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhi bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snaženje sokrovice in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Zivljenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse teško prebavanje, osobito gnus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobčenje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

I velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razposilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Spoštovani gospod **Fragner**!

Hvaležen vam moram biti, da ste mi poslali dve steklenici dr. Rozovega življenskega balzama, kajti od onega trenotka, ko ga je moja soprona zavžila, izgubila je svoje bolečine in krč v želodci, za katerem je trpela 3 leta. S tem potrjujem same istinitost. Prosim vas, da mi s poštnim povzetjem pošljete zopet 6 steklenic dr. Rozovega življenskega balzama.

Rogatec, 15. oktobra 1880.

Sé spoštovanjem
Mihail Miklavžič,

h. št. 44, občina Hum, zadnja pošta Rogatec.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsodi izrečeno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarne B. Fragnerja v Fragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečeno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnjej zalogi izdelovalca **B. Fragnerja**, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: **Vilj. Mayr**, lekar; **G. Piccoli**, lekar; **Jos. Svoboda**, lekar; **J. pl. Trnkoczy**, lekar. V Novem mestu: **Dom. Rizzoli**, lekar. V Kamniku: **Jos. Močnik**, lekar.

Vse lekarne in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo, gotovo in izkušeno zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljke, črmasti tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, otekline, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper otekline po prehljenjeni in po putki; zoper ponavljajoč se prisad v udih na nogi, v kolennih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper otekline, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojë; zoper raka, ranjene noge, vnetje kožice na kosteh itd.

Vsek prisad, otekline, ukošenje, napihnjenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po množih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani nagluhost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklepica 1 gld. av. velj.

(209—20)